

UCHWAŁA NR XXXIX/381/21
RADY MIEJSKIEJ GÓRY
z dnia 14 grudnia 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Góra na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Góra na lata 2022-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY GÓRA
NA LATA 2022-2026

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	5
5. ADRESACI PROGRAMU	6
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	7
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	10
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE	10
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	20
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	29
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY	32
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM	32
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	38
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	42
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	44
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	44
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE	51
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	54
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	54
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	55
IV REALIZACJA PROGRAMU	64
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY	64
2. MONITORING I EWALUACJA	64
3. FINANSOWANIE	65
SPIS TABEL I WYKRESÓW	66

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są **osoby niepełnosprawne i ludzie starsi**. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2020 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 85 575 osób (w tym 62 866 to kobiety, 11 787 to dzieci i młodzież do 18. roku życia, a 10 922 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2020 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2020

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	72 601 (w tym 59 701 wszczynających procedurę i 12 900 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	85 575

liczba ofiar – kobiet	62 866
liczba ofiar – mężczyzn	10 922
liczba ofiar – małoletnich	11 787
ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	73 228
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 677
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	66 198
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	353
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	39 798
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	1 986
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	37 781
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	31
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	288

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Należy zaznaczyć, że w 2012 r. **zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową**, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że **przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków**, w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Górze przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 (M.P. 2021 poz. 235);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Góra na lata 2019-2024.

5. ADRESACI PROGRAMU

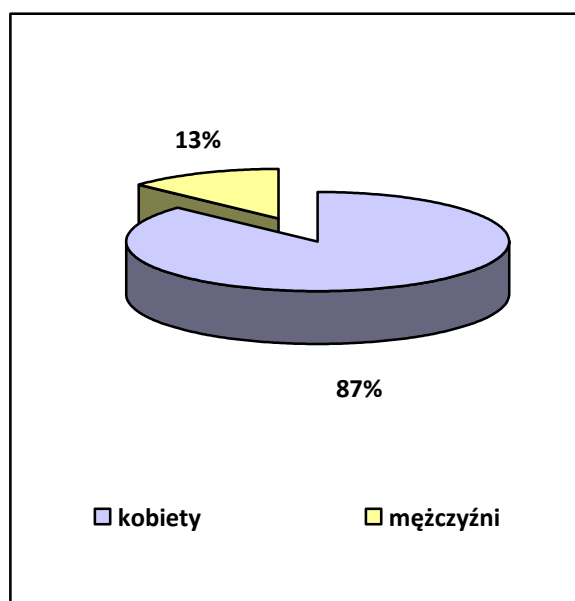
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Góra na lata 2022-2026 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

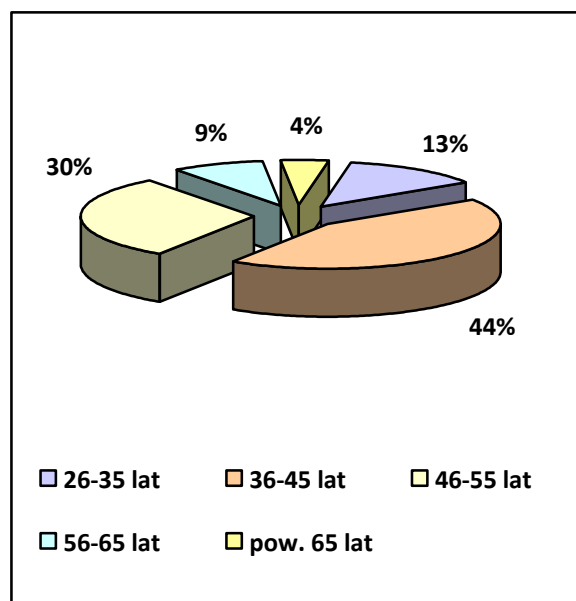
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Góra została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 23 anonimowo wypełnione ankiety skierowane do dorosłych mieszkańców, 6 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 81 ankiet skierowanych do uczniów ze szkoły podstawowej z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 87% stanowiły kobiety, a 13% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (44%) i 46-55 lat (30%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 26-35 lat (13%), 56-65 lat (9%) oraz osoby w wieku powyżej 65 lat (4%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (79%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 8 do 38 lat (17%), zaś 4% badanych nie określiło czasu przebywania na terenie gminy. Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (74%). Kolejne grupy

stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (13%) oraz zasadniczym zawodowym (9%), natomiast 4% badanych nie określiło poziomu wykształcenia.

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 81 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 52% stanowili mężczyźni, a 48% kobiety. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 33% tej próby, 62% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, a 2% osób było w wieku lat 15, zaś 1% badanych stanowili uczniowie w wieku 16 lat i taki sam odsetek respondentów nie określił swojego wieku. Ogół badanych stanowili uczniowie ze szkół podstawowych.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Góra jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie górowskim, w województwie dolnośląskim. Powierzchnia gminy wynosi 266,1 km². W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem miasto Górę, będące siedzibą gminy oraz 35 miejscowości o charakterze wiejskim: Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Bronów, Brzeżany, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Glinka, Gola Górowska, Grabowno, Jastrzębia, Kłoda Górowska, Kruszyniec, Ligota, Łagiszyn, Nowa Wioska, Osetno, Osetno Małe, Polanowo, Radosław, Rogów Górowski, Ryczeń, Sławęcice, Stara Góra, Strumienna, Strumyk, Sułków, Szedziec, Ślubów, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Witoszyce, Włodków Dolny i Zawieścice. Najliczniej zamieszkiwanym sołectwem jest Czernina (795 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Wierzowice Małe (37 osób).

Gmina ma charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują ok. 67% powierzchni gminy, lasy stanowią blisko 27% jej terenu. Dominującą formą prowadzenia działalności rolniczej w gminie jest rolnictwo indywidualne, w 2020 r. na jej obszarze funkcjonowały 3 433 gospodarstwa rolne o średniej powierzchni 6 ha.

Z końcem 2020 r. gmina liczyła ogółem 19 179 mieszkańców, w tym 9 834 kobiety, które stanowiły 51,27% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 72 osoby na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców ogółem	19 762	19 501	19 179
w tym kobiet	10 133	9 979	9 834

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3 663	3 575	3 442
liczba osób w wieku produkcyjnym	12 254	11 978	11 713
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 845	3 948	4 024

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowało 19 placówek systemu oświaty (1 zespół placówek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym żłobek i klub dziecięcy, 7 przedszkoli, w tym 1 niepubliczne, oraz 6 szkół podstawowych i 5 szkół ponadpodstawowych).

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Domu Kultury w Górze oraz Biblioteki Miejskiej w Górze wraz z 3 filiami w Górze, Czerninie i Chróście, które zajmują się upowszechnianiem kultury, sztuki i tradycji, organizacją imprez gminnych oraz zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Na terenie gminy funkcjonuje także świetlica terapeutyczna dla dzieci i młodzieży oraz 25 świetlic wiejskich.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie realizuje Ośrodek Kultury Fizycznej w Górze.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 8 zakładach opieki zdrowotnej (w tym 5 publicznych i 3 niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej). W gminie działa 5 aptek i 2 punkty apteczne.

W latach 2018-2020 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 7,32%, 7,14% i 8,09%. Stopa bezrobocia w powiecie górowskim w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 15,2%, 14,1%, i 15,7%.

Na koniec 2020 r. w gminie było zarejestrowanych 2 047 podmiotów gospodarczych, w tym 1 424 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw, a także budownictwa i działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości. Na obszarze gminy funkcjonuje podstrefa Góra Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Invest-Park”, posiadająca atrakcyjne tereny inwestycyjne, obecnie zarządzana przez Legnicką Specjalną Strefę Ekonomiczną.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinach zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Góra. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2018-2020 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres	liczba osób objętych wsparciem
1.	Urząd Miasta i Gminy w Górze	ul. Mickiewicza 1, 56-200 Góra	
2.	Ośrodek Pomocy Społecznej		
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Poznańska 23, 56-200 Góra	
4.	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		305
5.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy		214
6.	Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza”		20
7.	Świetlica typu podwórkowego ucząca języka esperanto i Klub Esperanto dla młodzieży i dorosłych	ul. Sportowa 1, 56-200 Góra	45
8.	Klub Abstynenta „Nowa Przyszłość”		14
9.	Grupa AA „Tęcza”		18
10.	Przychodnia i Poradnia dla osób z problemami uzależnień i współuzależnienia Przychodnia Lekarzy Specjalistów „Pharma Medica”	ul. Świętosławy 1, 56-200 Góra	
11.	Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Kłodzie Górowskiej	Kłoda Górowska 42, 56-200 Góra	118
12.	Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Czerninie	ul. Szkolna 2, 56-200 Czernin	30

13.	Grupa AA „Desiderata”	ul. ks. Ściegiennego 29, 56-200 Góra	15
14.	Grupa Al.-Anon		15

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Urząd Miasta i Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie w gminie Góra w latach 2018-2020.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	351 761,94	342 165,00	354 140,00

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020 ulegały wahaniom osiągając najwyższy poziom w 2020 r. – 354 140 zł.

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	202 382,36	200 758,91	489 187,46
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	21 653,94	24 213,10	9 423,12
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	24 481,44	40 716,76	37 988,41
razem	224 036,30	224 972,01	498 610,58

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w latach 2018-2019 utrzymywały się na bardzo zbliżonym poziomie, natomiast w 2020 r. znacznie wzrosły. Największe kwoty w latach 2018-2020 wydatkowano

na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Tabela 8. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace MGKRPA	10	9	9

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górze.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontaktowała się ze 191 osobami dotkniętymi przemocą w 2018 r., ze 152 osobami w 2019 r. i ze 138 osobami w 2020 r. W analizowanym okresie MGKRPA nie złożyła zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko żadnemu ze sprawców przemocy w rodzinie. Wybrane dane porównawcze dotyczące działalności Komisji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MGKRPA	191	152	138
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym MGKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górze.

Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Góra przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2018-2020 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 926 rozmów motywujących oraz

skierowali do sądu 8 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, zaś 25 osób skierowano na badanie do biegłych sądowych. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 10. Działalność MGKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi MGKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	305	309	312
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MGKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	4	3
liczba osób skierowanych na badanie do biegłych sądowych	7	11	7

Dane Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Górze.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Praca MGKRPA w 2020 r. była wyjątkowo trudna z powodu występującej pandemii oraz związanych z nią restrykcji, sprawiających okresową potrzebę odłożenia w czasie osobistych kontaktów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. Pomimo trudności członkowie Komisji spotykali się z osobami potrzebującymi pomocy, wspierano rodziny i udzielano im pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Szczególne wsparcie i dużo uwagi poświęcano dzieciom, które często są świadkami przemocy, co staje się dla nich źródłem traumy.

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy**. Placówka odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu, czynnego dwa razy w tygodniu, osoby uzależnione i współuzależnione oraz uwikłane w przemoc mogą otrzymać specjalistyczną pomoc. W 2020 r. wsparciem objęto 175 osób uzależnionych i 40 osób współuzależnionych, pomocy w zakresie profilaktyki przemocy udzielono 14 osobom, natomiast 11 osób otrzymało pomoc z powodu innych problemów. Ponadto przyjęto 70 domniemanych sprawców przemocy w rodzinie. Ogromne zaniepokojenie i troskę jednostek pomocowych i służb socjalnych budzi nasilające się zjawisko przemocy domowej. Izolacja spowodowana pandemią Covid-19 uaktywniła wiele niewłaściwych zachowań niekorzystnych dla funkcjonowania rodziny. Zwiększyła się liczba „Niebieskich Kart” zakładanych po interwencjach domowych. Pandemia utrudniała dotarcie i bezpośredni kontakt z rodzinami, w których wystąpiła przemoc. Pomimo tego, każda osoba, która zgłosiła się do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, otrzymała wsparcie, a placówka świadczyła pomoc na dotychczasowych zasadach.

Na terenie gminy Góra działają też kluby i grupy samopomocowe – **Klub Abstynenta „Nowa Przyszłość”** (14 uczestników), **Grupa AA „Tęcza”** (18 uczestników) i **Grupa AA „Desiderata”** (15 uczestników), które udzielają wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu w utrzymaniu trzeźwości własnej i wspomagają innych alkoholików w jej osiągnięciu. Na otwartych mitingach, osoby z problemem alkoholowym dzielą się nawzajem doświadczeniem, wsparciem w rozwiązywaniu wspólnych problemów i pomagają innym w wyzdrowieniu z alkoholizmu. W gminie działa też Grupa Al.-Anon (15 uczestników) wspierająca osoby współuzależnione.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła przemoc. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Górze w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Góra w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	17	16	16
liczba spotkań ZI w ciągu roku	28	34	35
liczba spotkań grup roboczych ZI	179	246	268
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	42	44	55
^{w tym} sporządzonych przez Policję	33	33	48
^{w tym} sporządzonych przez pracowników socjalnych	7	3	5
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	26	33	35
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	65	76	97
liczba spraw sądowych	1	0	0
zakończonych wyrokiem	1	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Góra.

Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w gminie przez w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba sprawców przemocy domowej oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	2	4	6

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Góra.

W 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Góra liczył 16 członków. W ciągu tego roku odbyło się 35 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 268 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 55 procedur „Niebieskich Kart” wśród rodzin z gminy, w tym 48 zostało sporządzonych przez Policję, 5 przez pracowników socjalnych, zaś 2 przez przedstawicieli innych instytucji. W ramach działalności Zespołu prowadzono rozmowy ze sprawcami przemocy motywujące ich do podjęcia leczenia odwykowego oraz zachęcające do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, rodzinom z dysfunkcją przemocy zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej, natomiast dzieci objęte zostały opieką pedagoga szkolnego. Ponadto rozpowszechniano na terenie gminy plakaty i ulotki informacyjne dotyczące zjawiska przemocy oraz instytucji udzielających wsparcia ofiarom przemocy.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny, ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze** będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2020 r. OPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 2 osoby w kadrze kierowniczej, 13 pracowników socjalnych, 22 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze, 2 pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz 19 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2018-2020, zmniejszała się z roku na rok (z 1 499 w 2018 r. do 1 138 w 2020 r.). Podobnie malała liczba osób w rodzinach objętych pomocą OPS-u w tym okresie (z 2 282 w 2018 r. do 1 686 w 2020 r.). Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2018-2020

liczba beneficjentów	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1 499	1 318	1 138
liczba rodzin	1 078	946	863
liczba osób w rodzinach	2 282	1 948	1 686

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba osób w rodzinach, którym w latach 2018-2020 decyzją administracyjną udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu, ulegała wahaniom i wynosiła odpowiednio: 48, 36 i 45 osób, zaś z powodu narkomanii: 13, 4 i 10 osób. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2018 r. było to 27 osób w rodzinach, w 2019 r. było to 21 osób w rodzinach, natomiast w 2020 r. było to ponownie 27 osób w rodzinach. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020

rok	liczba osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie		liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania
2018	b.d.	b.d.	9	28 alkoholizm 6 narkomania	27	48 alkoholizm 13 narkomania
2019	b.d.	b.d.	8	27 alkoholizm 4 narkomania	21	36 alkoholizm 4 narkomania
2020	b.d.	b.d.	9	35 alkoholizm 9 narkomania	27	45 alkoholizm 10 narkomania

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydlivym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Góra mają zapewnioną opiekę w 8 Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje. Specjalistyczne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym świadczy także **Przychodnia i Poradnia dla osób z problemami uzależnień „Pharma Medica” w Górze.**

Pomoc w formie terapii, porad lekarskich i konsultacji mogą uzyskać osoby borykające się z problemem alkoholowym oraz osoby współuzależnione.

Gmina Góra oraz górskie parafie rozwijają sieć i ofertę placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Na jej terenie funkcjonują:

- Świetlica Socjoterapeutyczna „Tęcza” w Górze, w zajęciach placówki uczestniczyło 20 osób,
- Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Czerninie, która objęła wsparciem 30 dzieci,
- Świetlica wiejska z programem opiekuńczo-wychowawczym w Kłodzie Górskiej, z zajęć której skorzystało 118 uczestników,
- Świetlica typu podwórkowego ucząca języka esperanto i Klub Esperanto dla młodzieży i dorosłych – 45 uczestników.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły i przedszkola na terenie gminy. W ramach zajęć opiekuńczych organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówki zapewniają także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, pedagogiczne oraz zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne.

Wśród uczniów placówek systemu oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy, m.in.:

- program „Domowi Detektywi”, łączący profilaktykę szkolno-domową, przeznaczony dla dzieci i rodziców,
- warsztaty on-line z zakresu profilaktyki narkotykowej, dopalaczy oraz uzależnień behawioralnych prowadzone przez Centrum Profilaktyki i Edukacji Progres z Wrocławia,
- „Bezpieczny junior” i „Bezpieczna szkoła” – spotkanie uczniów z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Górze, Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, kuratorem oraz starszym specjalistą ds. uzależnień,
- programy profilaktyczne „Nie pal przy mnie”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bieg po zdrowie”,
- projekty promujące zdrowy styl życia – „Szkoła promująca zdrowie”, „Umiem pływać”, „Śniadanie daje moc”, „Szkłanka mleka dla każdego”,

- autorskie programy przygotowane przez pedagogów i psychologów z placówek oświatowych – „Uczmy się tolerancji” oraz kampanie wewnętrzne „Prawa dziecka”, „Przemoc w rodzinie”, „Pomoc dzieciom krzywdzonym w rodzinie”.

Ponadto w placówkach oświatowych realizowano działania edukacyjne w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększające kompetencje i umiejętności rodzicielskie, prowadzono pedagogizację rodziców, rozwijano umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy oraz radzenia sobie ze stresem, zaś rodziców, u których zaobserwowano trudności opiekuńczo-wychowawcze, informowano gdzie i w jaki sposób korzystać ze specjalistycznego wsparcia, umożliwiano także kontakt z instytucjami pomocowymi.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, świetlice wiejskie, kluby sportowe i uczniowskie kluby sportowe oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Góra objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Armii Polskiej 8, 56-200 Góra
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Pl. Bolesława Chrobrego 27, 56-200 Góra
4.	Komenda Powiatowa Policji w Górze	ul. Podwale 26, 56-200 Góra
5.	Sąd Rejonowy w Głogowie	ul. Kutrzeby 2, 67-200 Głogów
6.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych	
7.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodziny i Nieletnich	
8.	III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującej Orzeczenia w Sprawach Karnych	

9.	Prokuratura Rejonowa w Głogowie	ul. Sienkiewicza 1, 67-200 Głogów
10.	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej	ul. Armii Polskiej 8, 56-200 Góra
11.	Specjalistyczna Poradnia Rodzinna Archidiecezji Wrocławskiej	ul. Katedralna 4/8-9, 50-328 Wrocław

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Górze i opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Komenda Powiatowa Policji w Górze**.

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Górze, w latach 2018-2020 na terenie gminy Góra stwierdzono ogółem: 744 przestępstwa w 2018 r., 752 przestępstwa w 2019 r. i 823 przestępstwa w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 9 przypadków w 2018 r., 13 przypadków w 2019 r. i 12 przypadków w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Przestępstwa odnotowane w latach 2018-2020

zakres danych	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
stwierdzono ogółem przestępstw:(powiat)	744	752	823
^{w tym} popełnionych przez nieletnich: (gmina)	9	13	12
^{w tym} według poszczególnych kategorii:	2018	2019	2020
przeciwko życiu i zdrowiu	4	8	6
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	0	1	0
przeciwko mieniu	2	2	3
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	1	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	3	1	3

Dane Komendy Powiatowej Policji w Górze.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (6 przypadków, o 2 mniej w porównaniu z 2019 r.), przeciwko mieniu (3 przypadki, o 1 więcej w porównaniu z 2019 r.) oraz z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (3 przypadki, o 2 więcej w porównaniu z 2019 r.).

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskich Kart” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Górze odnoszących się do mieszkańców gminy Góra wynika, że w 2020 r. na terenie gminy sporządzono 99 formularzy „Niebieska Karta”. Wśród osób doświadczonych przemocą w rodzinie zdecydowanie przeważały kobiety i osoby nieletnie. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn i osób starszych. Ustalono, że w analizowanym czasie sprawcami przemocy byli przede wszystkim mężczyźni, bardzo często pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba stwierdzonych faktów przemocy	69	66	99
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” –	69	66	99

sporządzonych formularzy			
liczba osób doświadczonych przemocą w rodzinie	85	89	217
w tym kobiety	51	58	94
w tym mężczyźni	11	16	32
w tym nieletni	15	10	71
w tym osoby starsze	8	5	20
liczba sprawców przemocy w rodzinie	69	66	91
w tym kobiety	2	1	4
w tym mężczyźni	67	65	87
w tym nieletni	–	–	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	55	48	46
w tym kobiety	–	1	–
w tym mężczyźni	55	47	46
w tym nieletni	–	–	–

Dane Komendy Powiatowej Policji w Górze.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Góra rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Głogowie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Głogowie. Z nadesłanej informacji wynika, iż w 2020 r. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach karnych oraz Zespół

Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Głogowie prowadził 201 dozorów orzeczonych wobec 191 mieszkańców gminy oraz 99 nadzorów wobec 214 osób.

Poniższe tabele przedstawiają dozory i nadzory kuratorskie prowadzone przez Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Głogowie wobec mieszkańców gminy Góra w latach 2018-2020:

Tabela 18. Dozory prowadzone w gminie w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
230	215	208	188	201	191
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
13	13	8	8	7	7
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
50	49	25	22	19	18
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
1	1	1	1	2	2
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
9	9	6	6	2	2
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
157	143	168	151	171	162

Dane Sądu Rejonowego w Głogowie.

Tabela 19. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
108	219	92	202	99	214
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
75	186	69	179	75	190
spraw nieletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw	liczba spraw		liczba spraw		
14	9		10		
nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw	liczba spraw		liczba spraw		
19	14		14		

Dane Sądu Rejonowego w Głogowie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna. W analizowanym okresie ze wsparcia oferowanego przez PCPR korzystali także mieszkańcy gminy Góra:

- liczba mieszkańców gminy uczestniczących w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – 2018 r. – 2 osoby, 2019 r. – 4 osoby i 2020 r. – 6 osób,
- liczba mieszkańców gminy korzystających z konsultacji dla osób stosujących przemoc – 2018 r. – 7 osób, 2019 r. – 15 osób, 2020 r. – 13 osób,

- liczba mieszkańców gminy uczestniczących w terapii dla osób stosujących przemoc, nieradzących sobie ze złością – 2018 r. – 1 osoba i 2019 r. także 1 osoba.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wsparcia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Górze wobec mieszkańców powiatu oraz mieszkańców gminy Góra w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020.

Tabela 20. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, prowadzony przez Powiat Lubański na potrzeby Powiatu Górowskiego na podstawie porozumienia	1	1	1
liczba mieszkańców powiatu korzystających z powiatowych specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą w rodzinie, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodkach wsparcia	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu dotkniętych przemocą w rodzinie, którym PCPR zapewniło miejsce w ośrodkach interwencji kryzysowej	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w grupie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	0	0	0
w tym liczba mieszkańców gminy	0	0	0
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w realizowanych przez PCPR programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	5	7	9
w tym liczba mieszkańców gminy	2	4	6
liczba mieszkańców powiatu korzystających z konsultacji dla osób stosujących przemoc	20	31	24
w tym liczba mieszkańców gminy	7	15	13
liczba mieszkańców powiatu uczestniczących w terapii dla osób stosujących przemoc, nieradzących sobie ze złością	2	1	0
w tym liczba mieszkańców gminy	1	1	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Górze.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Górze**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2020/2021 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Górze udzieliła wsparcia w różnych formach i objęła pomocą 419 dzieci i młodzieży z terenu gminy Góra.

Specjaliści z PPP koncentrowali się na ustaleniu przyczyn sygnalizowanych przez rodziców i nauczycieli trudności w funkcjonowaniu dzieci/młodzieży. Szczegółowe dane dotyczące rodzaju wsparcia i liczby osób nim objętych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w roku szkolnym 2020/2021

forma udzielonego wsparcia		liczba dzieci/młodzieży/rodziców objętych wsparciem
diagnoza	psychologiczna	370
	pedagogiczna	329
	logopedyczna	101
	lekarska	75
	związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu	2
terapia	logopedyczna	12
	psychologiczna	20
	pedagogiczna	12
terapię rodzin		18
uczestnictwo w posiedzeniach rad pedagogicznych		236
prelekcje i wykłady		78
inne zajęcia o charakterze terapeutycznym		184
warsztaty umiejętności wychowawczych		6

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Górze.

W związku ze zgłaszanymi problemami wydano następujące opinie:

- opinia o objęciu dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu lub szkole,
- opinia o dostosowaniu wymagań edukacyjnych,
- opinia o specyficznych trudnościach w uczeniu się,
- opinia o udzieleniu zezwolenia na zatrudnienie młodocianego,
- opinia o udzieleniu zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki,
- opinia o odroczeniu obowiązku szkolnego,
- opinia o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia.

Pracownicy Poradni udzielali także licznych porad i konsultacji dla rodziców oraz nauczycieli dotyczących m.in.:

- organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach,
- problematyki przemocy domowej,
- uzależnień,
- trudności wychowawczych,
- trudności emocjonalnych dzieci i młodzieży,
- niepowodzeń szkolnych związanych z nauką,
- niepowodzeń szkolnych związanych z kontaktami rówieśniczymi.

Ponadto w ramach realizacji Powiatowego Programu Doradztwa Zawodowego dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, którego celem było przygotowanie uczniów do trafnego wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia poprzez pobudzanie do samopoznania i zdobycia wiedzy niezbędnej do właściwego zaplanowania kariery zawodowej, wsparciem objęto 153 osoby.

Specjaliści z PPP wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom, prowadzili liczne działania na terenie placówek systemu oświaty, uwzględniając również sytuacje nagłe i kryzysowe.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 22. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Górze	65 543 22 01
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	65 543 22 01
3.	Komenda Powiatowa Policji w Górze	47 872 82 00
4.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze	65 650 09 99
5.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR-ze w Górze	65 650 09 91
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Górze	65 543 33 64
7.	Psychologiczne Centrum Wsparcia przy PPP w Górze	501 394 436
8.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	664 048 148
9.	Diecezjalni Doradcy Życia Rodzinnego	607 379 306 660 664 693
10.	Duszpasterski Telefon Zaufania	71 321 35 46
11.	Niebieska Linia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	22 668 70 00
12.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37 600 070 717
13.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
14.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
15.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
16.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
17.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
18.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
19.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
20.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
21.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 654 40 41 22 484 88 01

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Parafie rzymskokatolickie znajdujące się w gminie Góra należą do archidiecezji wrocławskiej. W diecezji funkcjonują doradcy życia małżeńskiego i rodzinnego pracujący w parafialnych poradniach życia

rodzinnego utworzonych z myślą o narzeczonych, małżonkach i rodzicach, a także matkach samotnie wychowujących dzieci i ludziach młodych.

Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (małżeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.).

Parafialni doradcy życia rodzinnego współpracują z rejonowymi doradcami, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów.

Na terenie gminy Góra w 2020 r. było 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz 1 związek wyznaniowy. Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Parafie rzymskokatolickie i inne w gminie w 2020 roku

dekanat	nazwa parafii	adres
Góra-Wschód	Parafia pw. Katarzyny Aleksandryjskiej - Wolontariat świetlicy parafialnej - Zespół Caritas - Parafialny oddział Akcji Katolickiej - Grupy AA „Desiderata” i „Iskierka” Kościół pomocniczy pw. Bożego Ciała	ul. ks. Ściegiennego 29, 56-200 Góra ul. Zielona 17, 56-200 Góra
Góra-Wschód	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego - Świetlica środowiskowa - Zespół Caritas - Stowarzyszenie Wsi Ślubów „Razem możemy więcej”	Kłoda Górowska 42 A, 56-200 Góra
Góra-Wschód	Parafia pw. św. Wawrzyńca	Czernina, ul. Kościelna 1, 56-200 Góra
Góra-Zachód	Parafia pw. św. Faustyny - Stowarzyszenie „Samarytanin” - Wolontariat Banku Żywności, - Eucharystyczny Ruch Młodych	Skwer ks. Chłopeckiego 1A, 56-200 Góra
Góra-Zachód	Parafia pw. św. Michała Archanioła Kościół filialny pw. św. Marcina Kaplica mszalna pw. Wniebowzięcia NMP	Chróścina 23, 56-200 Góra Glinka, 56-200 Góra Radość, 56-200 Góra
Góra-Zachód	Parafia pw. św. Michała Archanioła Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa Kościół filialny pw. św. Jakuba Apostoła Kaplica mszalna pw. Matki Bożej Częstochowskiej	Osetno 24, 56-200 Góra Ryczeń 10, 56-200 Góra Stara Góra 33, 56-200 Góra Rogów Górski, 56-200 Góra
	Sala Królestwa Świadców Jehowy	ul. Dworcowa 29, 56-200 Góra

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Górze i Archidiecezji Wrocławskiej.

Wszystkie parafie z terenu gminy należą do archidiecezji wrocławskiej. Parafia pw. Katarzyny Aleksandryjskiej w Górze, Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kłodzie Górowskiej i Parafia pw. św. Wawrzyńca w Czerninie wchodzi w skład dekanatu Góra-Wschód, natomiast Parafia pw. św. Michała Archanioła w Chróście, Parafia pw. św. Faustyny w Górze i Parafia pw. św. Michała Archanioła w Osetnie należą do dekanatu Góra-Zachód. Parafie z terenu gminy włączają się w działania na rzecz dzieci, najuboższych rodzin oraz osób zmagających się z problemem alkoholowym. Przy Parafii pw. Katarzyny Aleksandryjskiej funkcjonuje świetlica parafialna, Zespół Caritas oraz grupy AA „Desiderata” i „Iskierka”, Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego prowadzi świetlicę środowiskową oraz Zespół Caritas, a przy Parafii pw. św. Faustyny działa: Stowarzyszenie „Samarytanin” i wolontariat Banku Żywności.

Diecezjalny Referat Duszpasterstwa Rodzin Kurii Biskupiej Archidiecezji Wrocławskiej (ul. Katedralna 13, 50-328 Wrocław) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań tego referatu należą:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr lic. Przemysław Vogt (tel. 664 048 148, e-mail: pvogt5@wp.pl), a diecezjalnej doradczynie

życia rodzinnego mgr Maria Jolanta Szostkowska (tel. 607 379 306, e-mail: maria.szostkowska@wp.pl), natomiast koordynatorem doradców życia rodzinnego jest mgr Dariusz Stępień (tel. 660 664 693, e-mail: darek.1.stepien@gmail.com). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają też wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Kompleksową pomocą rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy funkcjonująca przy Wydziale Duszpasterstwa Rodzin we Wrocławiu Specjalistyczna Poradnia Rodzinna (ul. Katedralna 4/8-9, 50-328 Wrocław). Profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie, problemów wychowawczych, uzależnień, przemocy oraz wsparcia osobom będącym w sytuacjach nagłych i kryzysowych, udzielają:

- pedagog – terapeuta – terapia NEST, terapia małżeńska, rodzinna i indywidualna, problemy wychowawcze, adopcje,
- psycholog – pomoc młodzieży i dorosłym, terapia rodzinna, małżeńska, indywidualna, problemy małżeńskie, rodzinne, problemy rodzin adopcyjnych i zastępczych,
- doradca życia rodzinnego – nauczyciel Naturalnego Planowania Rodziny,
- prawnik – prawo rodzinne, opiekuńcze, spadkowe,
- mediator,
- psychiatra.

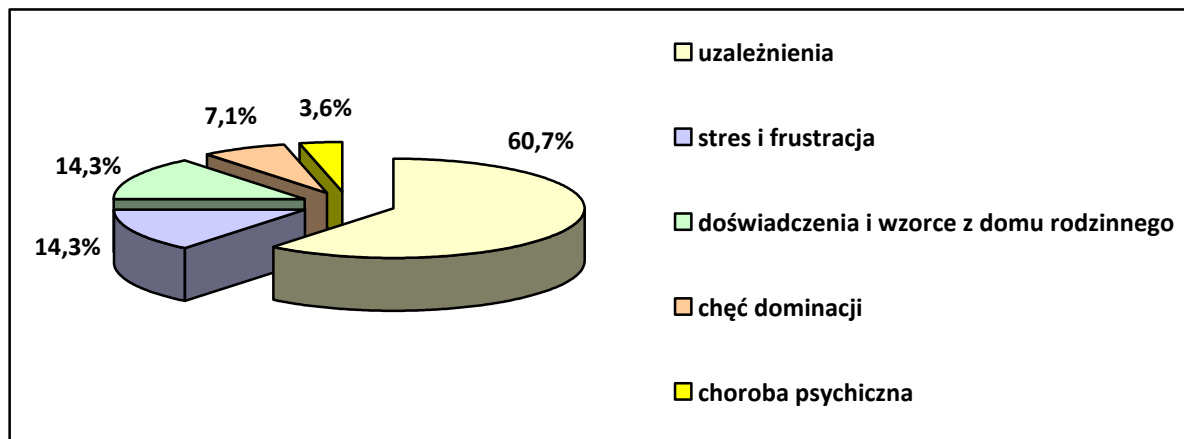
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Góra zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 23 wypełnione anonimowo ankiety. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (60,7%), a także stres i frustracja oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (po 14,3%). W dalszej kolejności wymieniano chęć dominacji (7,1%) oraz chorobę psychiczną (3,6%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

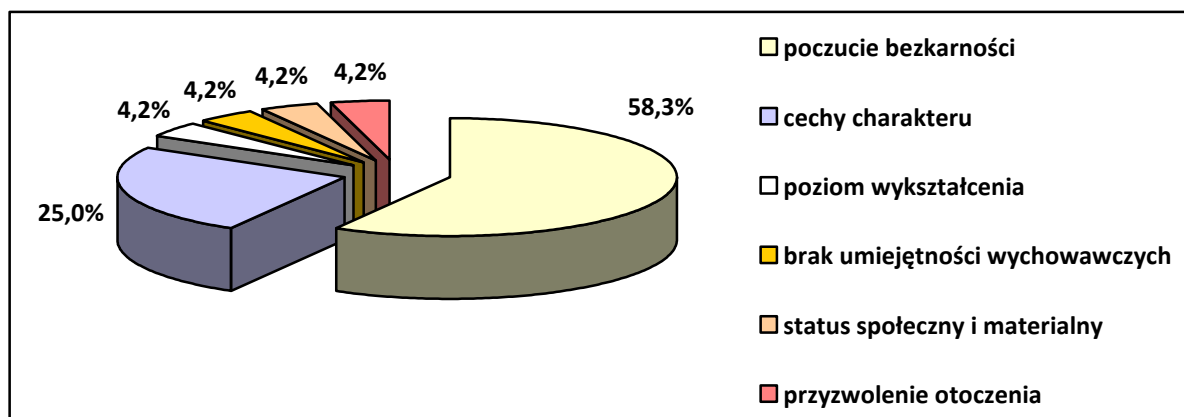
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (58,3%) i cechy charakteru (25%). Wymieniono również poziom wykształcenia, brak umiejętności wychowawczych oraz status społeczny i materialny, a także przyzwolenie otoczenia (po 4,2%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

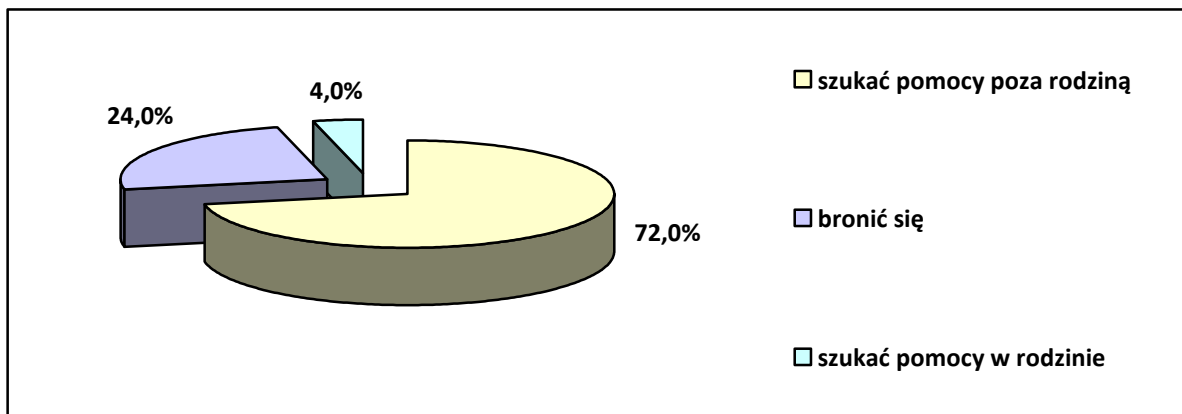
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

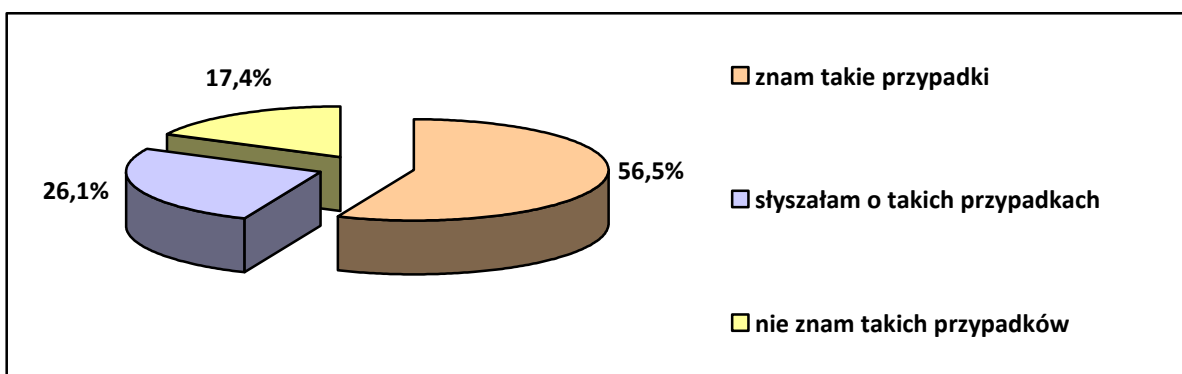

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (72%) oraz bronić się (24%), a zdaniem 4% badanych szukać pomocy w rodzinie (4%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 82,6% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o takich przypadkach słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

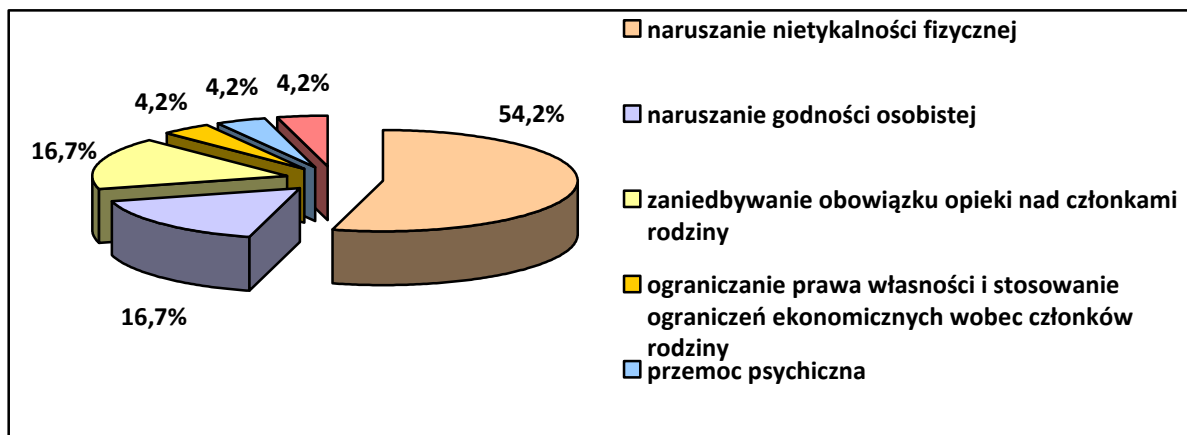
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy w rodzinie, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności fizycznej, naruszanie godności osobistej, zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także ograniczanie prawa własności i stosowanie ograniczeń ekonomicznych wobec członków rodziny oraz przemoc psychiczną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

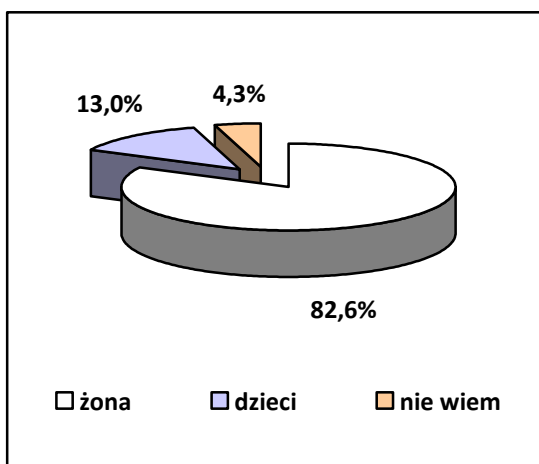
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

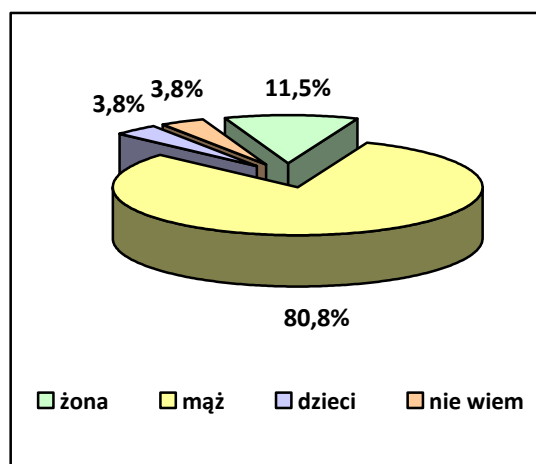
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to zdecydowana większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

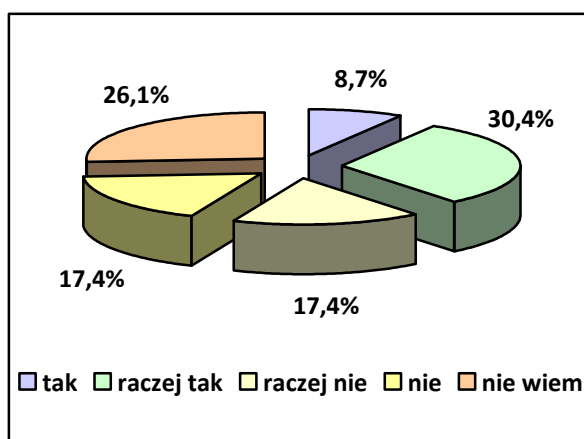

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

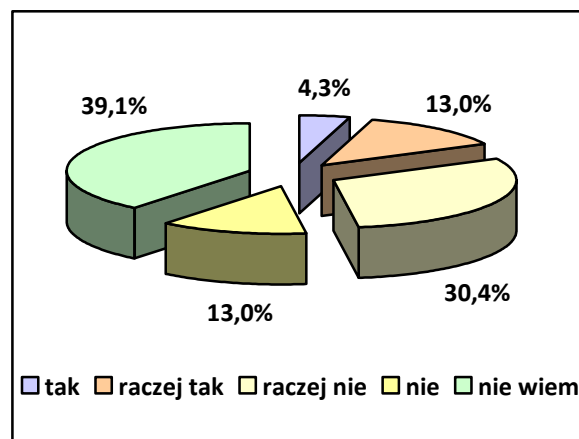
Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Według 39,1% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego ofiarom przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Jednocześnie 34,8% badanych było

przeciwnego zdania. Ponad 26% respondentów nie było w stanie tej oferty ocenić. W przypadku oceny działań podejmowanych wobec sprawców przemocy w rodzinie 43,4% ankietowanych uznało te działania za raczej niewystarczające lub niewystarczające. Odm inną opinię wyraziło 17,3% badanych. Wysoki odsetek (39,1%) respondentów miał trudności z jednoznacz ną oceną tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

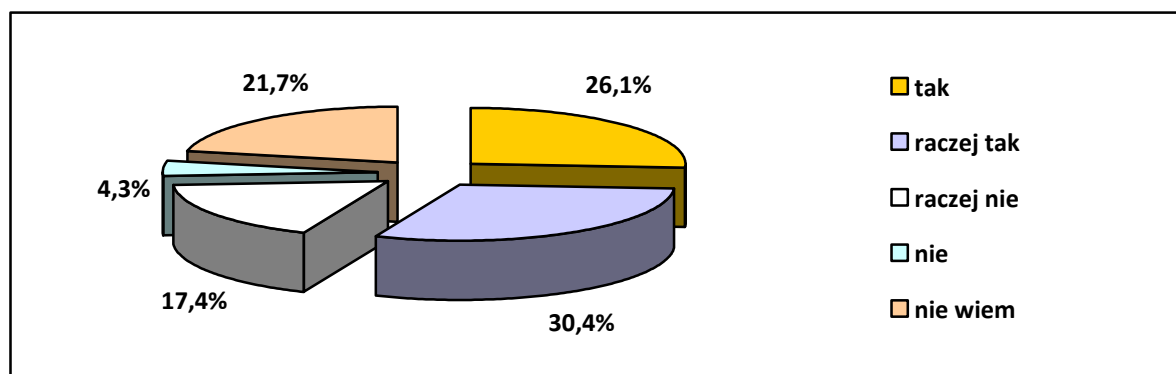
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc w rodzinie postrzegają jako duży problem społeczny. Zdaniem 56,5% ankietowanych przemoc w rodzinie raczej jest lub jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 21,7% badanych wyraziło zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie udzieliło prawie 22% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

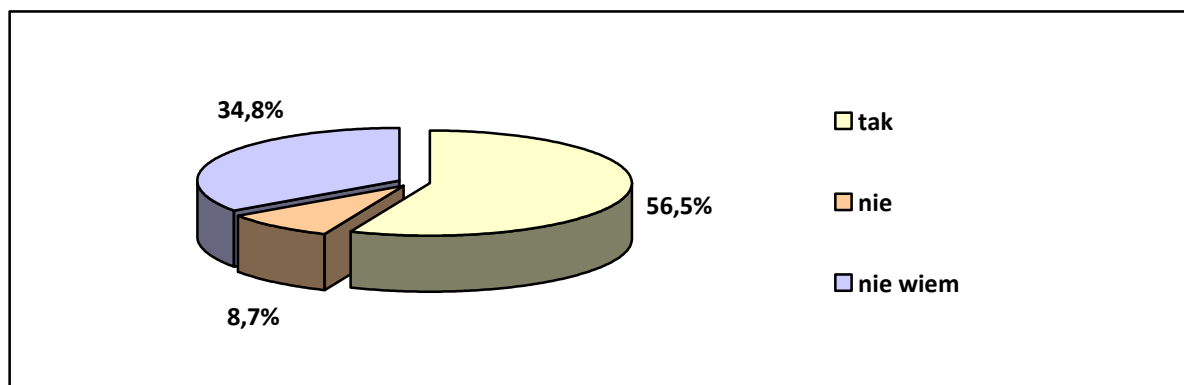
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

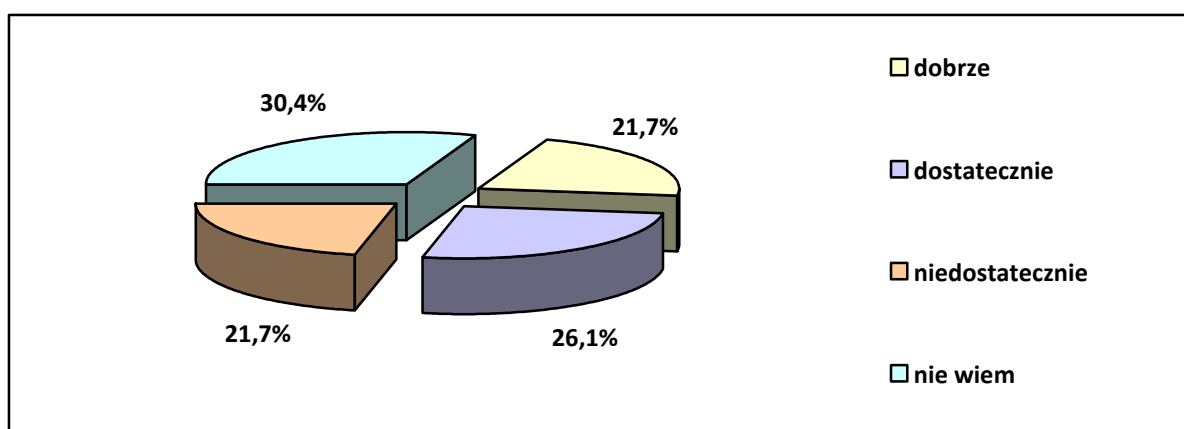

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według 56,5% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie, zaś 8,7% badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Wysoki odsetek (34,8%) respondentów nie potrafił tego ryzyka ocenić.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Prawie 48% ankietowanych pozytywnie oceniło te działania, bowiem według 26,1% respondentów są one dostateczne, a kolejne 21,7% uczestników badania przyznało, że są one dobre. Jednak prawie 22% pytanych stwierdziło, że są niedostateczne. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 30,4% badanych. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Odpowiadając na nie,

ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych, policję i prokuraturę, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, a także uruchomienie domu samotnej matki oraz mieszkań chronionych dla ofiar przemocy. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy. Dostrzeżono także potrzebę organizowania warsztatów na temat agresji i radzenia sobie z negatywnymi emocjami, kierowania osób uzależnionych i stosujących przemoc na leczenie odwykowe, zaostrzenia kar dla sprawców i nieuchronnego ich wymierzania oraz izolowania osób stosujących przemoc.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w sześciu placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2020/2021 ogółem 1 437 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 200 nauczycieli. Uczniowie wszystkich szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, pięciu placówek z pomocy logopedy i doradcy zawodowego, czterech szkół z opieki pielęgniarskiej, zaś dwie placówki oferowały wsparcie psychologa. Wszystkie szkoły zapewniały dostęp do Internetu, a salami gimnastycznymi i boiskami sportowymi dysponowało pięć placówek. W dwóch ankietowanych szkołach utworzono klasy lub grupy integracyjne. Wszystkie placówki zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a dodatkowo pięć z nich organizowało nauczanie indywidualne.

Zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe

Placówki oświatowe w gminie mają w swojej ofercie zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zajęcia dodatkowe. W ankietach wymieniano: zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, terapię pedagogiczną, a także zajęcia rozwijające kompetencje

emocjonalno-społeczne oraz edukacyjno-terapeutyczne Ortograffiti. Wśród zajęć dodatkowych znalazły się rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, fizyczno-astronomiczne, sportowe (SKS), wokalnno-taneczne i teatralne. W szerokiej gamie propozycji znalazły się też zajęcia z uczniami zdolnymi z klas I-III, zajęcia przygotowujące do egzaminu ośmioklasisty oraz zajęcia z języka polskiego dla dzieci przybyłych z zagranicy.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 24. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	3	3	3
sięganie po alkohol	–	–	6
sięganie po narkotyki	–	–	6
niszczenie mienia szkolnego	3	4	3
kradzieże na terenie szkoły	–	–	6
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	3	4
udział w grupach negatywnych	2	4	4
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	4	27	2
autoagresja	2	8	4
ucieczki z domu	–	–	6
przestępczość ujawniona	1	1	5
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	4	7	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 25. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	48
zaniedbanie dziecka	20
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6
przemoc w rodzinie	20
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej stwierdzanych wśród uczniów zachowań negatywnych w otoczeniu szkolnym należały: przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, autoagresji, przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, niszczenia mienia szkolnego, udziału w grupach negatywnych, sięgania po papierosy i dyskryminacji w grupie rówieśniczej oraz przypadek przestępczości ujawnionej.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś dwóch respondentów nie było w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 48 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, po 20 przypadków zaniedbań dziecka i przemocy w rodzinie, a także 6 przypadków uzależnień i 2 przypadki przestępczości.

Przedstawiciele dwóch z ankietowanych placówek nie dostrzegli wzrostu liczby przypadków dysfunkcji i zjawisk patologicznych w rodzinach uczniów na przestrzeni trzech ostatnich lat, natomiast czterech uczestników badania nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez pięciu uczestników badania. W przypadku jednej z placówek ankietowany zauważył, że warto byłoby zmotywować rodziców do większego zaangażowania w zakresie rozwiązywania zaistniałych problemów.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy, Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, Dom Kultury, Bibliotekę Miejską, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Fundację Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza oraz Bank Żywności.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie drugich śniadań i obiadów oraz realizacji programu „Maciuś”, jak również pomocy materialnej i finansowej – stypendia socjalne, wyprawka szkolna oraz dofinansowanie wyjazdów szkolnych. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na opiekę w ramach zajęć świetlicowych, wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych oraz nauczycieli i wychowawców. Placówki opiniują także wnioski o stypendia i pomoc materialną z Banku Żywności i Caritas-u, kwalifikują uczniów do zajęć w świetlicy środowiskowej oraz na bezpłatne kolonie, udzielają także informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy rzeczowej.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest współpraca z kuratorami i Sądem. Dzieci mogą również korzystać z porad i konsultacji wychowawców oraz wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, uczestniczą także w programach profilaktyczno-edukacyjnych oraz zajęciach świetlicowych, socjoterapeutycznych i warsztatach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne. Placówki realizują też procedury „Niebieskie Karty” oraz zapewniają pomoc w kompletowaniu i wypełnianiu dokumentów. Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci warsztatów i pogadanek oraz porad, konsultacji i pedagogizacji, są także uświadamiani o potrzebie dalszej diagnozy i terapii.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, dalszej realizacji zadań zawartych w szkolnych Programach Wychowawczo-Profilaktycznych, organizowania warsztatów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i kontynuowania procesu pedagogizacji oraz rozszerzenia działań profilaktycznych. Według uczestników badania szczególnej uwagi wymagają kwestie związane z cyberbezpieczeństwem, zdrowiem psychicznym dzieci

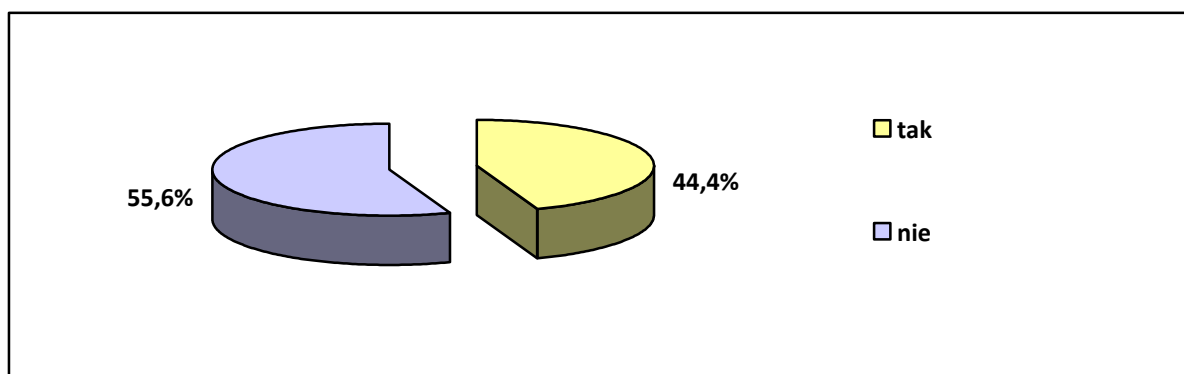
i młodzieży oraz oceną podejmowanych przez szkoły oddziaływań wychowawczo-opiekuńczych, profilaktycznych i działań zapewniających uczniom bezpieczeństwo.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 81 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy, z czego 52% stanowili mężczyźni, a 48% kobiety. Uczniowie w wieku 13 lat stanowili 33% uczestników badania, 62% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, a uczniowie w wieku 15 lat stanowili 2% tej próby, natomiast 1% badanych stanowili uczniowie w wieku 16 lat i taki sam odsetek respondentów nie określił swojego wieku. Reprezentantami ogółu badanych była młodzież ze szkoły podstawowej.

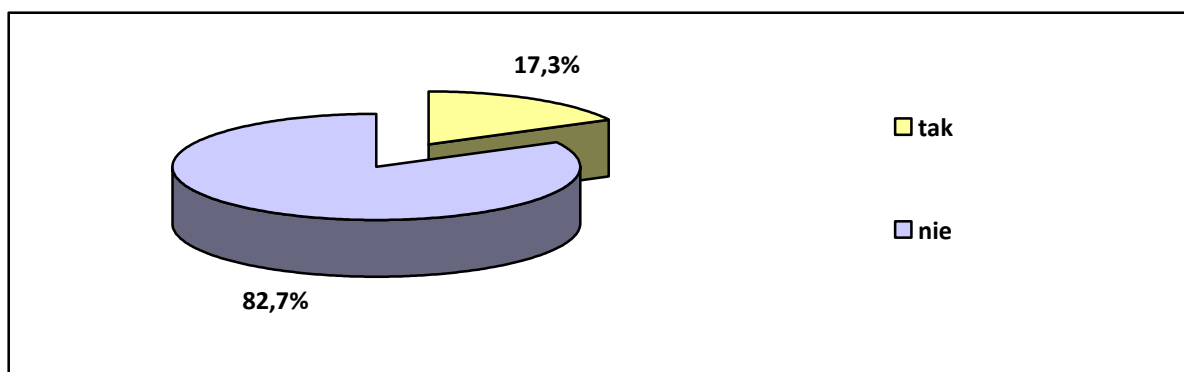
W pierwszej kolejności zapytano uczniów o kwestię doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. Większość (55,6%) uczniów odpowiedziała na to pytanie przecząco. Jednak niepokój może budzić fakt, że 44,4% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowanie zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło 14 osób spośród uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?

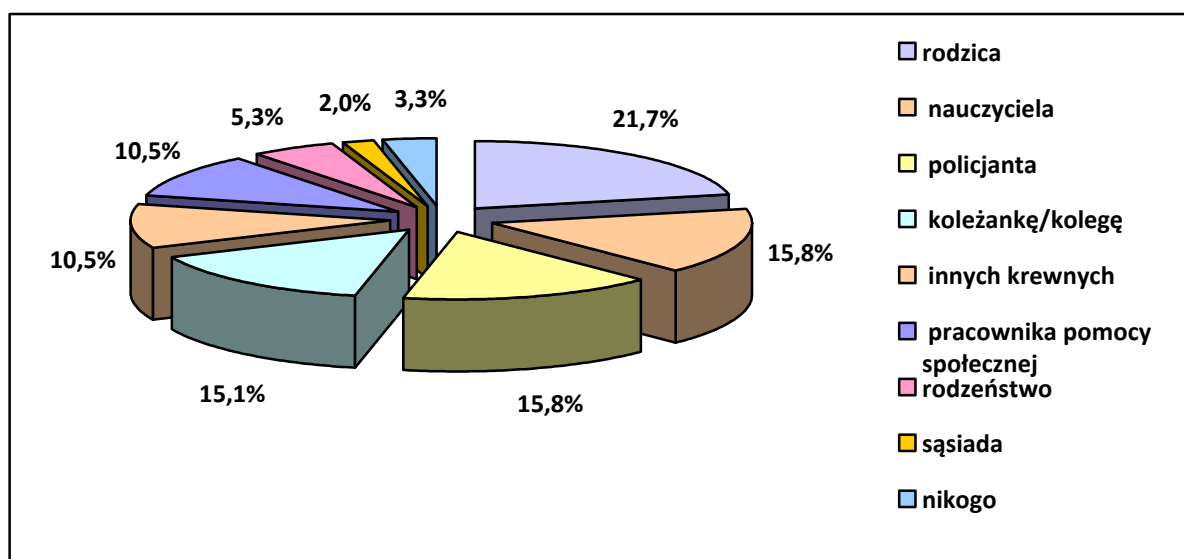
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (64,2%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 35,8% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem lub ofiarą przemocy lub przemocy w rodzinie, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (85%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmiennej opinii wyraziło 15% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzą o przemocę podzieliliby się z rodzicem, nauczycielem, policjantem lub koleżankami i kolegami. W dalszej kolejności wymieniono innych krewnych, pracownika pomocy społecznej, rodzeństwo oraz sąsiadów. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy w rodzinie?”, zdecydowana większość (76,5%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 23,5% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość (82,7%) ankietowanych twierdzi, że nigdy nie uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 17,3% respondentów potwierdziło udział w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (49,4%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Ponad 32% uczniów wskazało na przemoc rówieśniczą, ale niepokój może budzić fakt, iż 18,5% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy w rodzinie.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W celu zapewnienia bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom, zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, została wprowadzona procedura postępowania w sytuacji konieczności odebrania dziecka z rodziny w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia. Procedura ma zastosowanie w sytuacji stwierdzenia faktu bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej w trakcie wykonywania przez niego obowiązków służbowych.

Pracownik socjalny jest zobowiązany do interwencji także w przypadku powzięcia informacji o fakcie przemocy z innego źródła, np. z informacji innych osób. Może to być również powiadomienie złożone przez Policję w godzinach pracy ośrodka pomocy społecznej. Celem interwencyjnego zabezpieczenia dziecka jest zapobieżenie negatywnym skutkom wynikającym ze stwierdzonego stanu zagrożenia zdrowia lub życia dziecka przebywającego w rodzinie. Pracownik socjalny zobowiązany jest powiadomić rodzica lub opiekuna prawnego o możliwości złożenia zażalenia na odebranie dziecka.

W przypadku podjęcia przez pracownika socjalnego wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej, zostaje wypełnione oświadczenie o powierzeniu dziecka przez pracownika socjalnego.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej

przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystentów rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie na terenie gminy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlica terapeutyczna) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych • dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny • wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych służących rodzinie (kompleks sportowy OKF, boiska „Orlik”, boiska wielofunkcyjne, baseny – kryte i odkryte) • profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny • wystarczająca liczba i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych (żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły) • dostępność Gminnej Karty Dużej Rodziny • liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc • stale rosnące koszty utrzymania w rodzinach • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela • brak rodzin wspierających • ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • wzrastająca liczba dzieci w pieczy zastępczej i mała liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych • zwiększająca się liczba stwierdzonych aktów przemocy w rodzinach i rosnąca liczba Niebieskich Kart • roszczeniowa postawa rodziców i przerzucanie odpowiedzialności na podmioty i instytucje • brak poczucia bezpieczeństwa pracowników instytucji pomocowych w obliczu pandemii Covid-19 • wzrost problemów emocjonalnych związanych z pandemią Covid-19 • niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia i pomocy dzieciom i rodzinom • niewielkie zainteresowanie udziałem w projektach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc

zlokalizowanych na terenie gminy	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (ograniczone środki finansowe) • wystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej i przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie • utrzymanie zatrudnienia co najmniej 2 asystentów rodziny w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • edukacja rodziców • dalsze rozwijanie i wzmacnianie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę • realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych • rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym • podnoszenie kwalifikacji przez służby wspierające rodzinę • aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych • udzielanie rodzicom specjalistycznego poradnictwa i konsultacji (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, terapeutyczna) • dalsza realizacja programów profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • wzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zanik więzi i tradycji rodzinnych • rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę) • brak wykwalifikowanych pracowników służb społecznych (deficyt osób posiadających kwalifikacje pracownika socjalnego i asystenta rodziny) oraz zmniejszanie się obecnej kadry z powodu niskich zarobków w instytucjach pomocowych, brak konkretnych rozwiązań prawnych w zakresie wynagrodzeń • wypalenie zawodowe pracowników i duże obciążenie zadaniami z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie • obciążanie pracowników służb pomocowych odpowiedzialnością za następstwa niewłaściwych oddziaływań rodzicielskich wobec dzieci • wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, wpływ portali społecznościowych, uzależnienia od Internetu itp. • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży • uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu • uzależnienie rodzin od wsparcia socjalnego • wzrost liczby zadań zleczanych samorządom bez zabezpieczenia środków finansowych • ograniczone środki finansowe i możliwości kadrowe w stosunku do liczby problemów i spraw

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystentów rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie na terenie gminy placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlica terapeutyczna), odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny oraz wystarczająca liczba i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych (żłobki, kluby dziecięce, przedszkola, szkoły), a także liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych, zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie, brak wykwalifikowanych pracowników służb społecznych (deficyt osób posiadających kwalifikacje pracownika socjalnego i asystenta rodziny) oraz zmniejszanie się obecnej kadry z powodu niskich zarobków w instytucjach pomocowych, brak konkretnych rozwiązań prawnych w zakresie wynagrodzeń, wypalenie zawodowe pracowników i duże obciążenie zadaniami z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, obciążanie pracowników służb pomocowych odpowiedzialnością za następstwa niewłaściwych oddziaływań rodzicielskich wobec dzieci, wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, wpływ portali społecznościowych, uzależnienia od Internetu itp. oraz wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży, a także uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • działalność profilaktyczna i edukacyjna Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego przy MGKRPA • dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych służących rodzinie (kompleks sportowy OKF, boiska „Orlik”, boiska wielofunkcyjne, baseny – kryty i odkryty, siłownie napowietrzne, skytepark, place zabaw, ścieżki piesze i rowerowe) • liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniony dostęp do szpitalnych usług medycznych i specjalistycznych usług medycznych na terenie gminy i powiatu • rosnąca liczba uzależnień wśród członków rodzin • brak poczucia bezpieczeństwa pracowników instytucji pomocowych w obliczu pandemii Covid-19 • wzrost problemów emocjonalnych związanych z pandemią Covid-19
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze • funkcjonowanie Ośrodka Rehabilitacji dla 	<ul style="list-style-type: none"> • istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • brak poprawy stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach

<p>Dzieci Niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • utworzenie placówki wsparcia dziennego • rozwój dostępności do specjalistycznego wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich
--	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym oraz działalność profilaktyczna i edukacyjna Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego przy MGKRPA.

Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron i szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – m.in. istniejące bariery finansowe i lokalowe utrudniające prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, zwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki oraz wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej

<p>pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej przy ograniczonych środkach finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodjęcie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnąca liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia jej mieszkańców • niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • znikome zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • niezmnijająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • stale rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje mocne strony, którymi są prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość, pomimo ograniczonych środków finansowych, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy w rodzinie, przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niewystarczający potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia jej mieszkańców, niezwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy, niezmnijająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, stale rosnące zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb czy bardzo niskie wynagrodzenia pracowników pomocy społecznej i spowodowane tym braki kadrowe to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki antyprzemocowej gminy Góra na lata 2022-2026. W jej ramach zostały wskazane trudności napotkane przy wdrażaniu programu, osiągnięcia w jego realizacji, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania, oraz przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- nie zauważono większych trudności przy wdrażaniu programu.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- udzielenie przez OPS pomocy finansowej rodzinom dotkniętym przemocą domową,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dostępność pomocy psychologicznej,
- oddziaływanie na sprawców przemocy domowej (kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych),
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego,

- wspieranie rodzin z problemami uzależnień i przemocy poprzez pomoc w przygotowywaniu pozwów do sądów i prokuratury,
- udzielanie informacji poprzez stronę internetową Ośrodka Pomocy Społecznej,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych,
- prowadzenie kampanii informacyjnych i edukacyjnych w środowisku lokalnym.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć lub kontynuować w nowym okresie programowania

- zapewnienie pracownikom OPS-u superwizji grupowej i indywidualnej,
- edukowanie dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy,
- podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- szkolenia warsztatowe dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w zakresie zwiększenia kompetencji niezbędnych do współpracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy domowej.

Ogólna ocena realizacji założeń programu

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniego programu, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany związane ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, tak że ocena: 1 – oznacza, że programu nie wdrożono; 2 – oznacza, że rozpoczęto wdrażanie założeń programu; 3 – oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programu; 4 – oznacza, że osiągnięto zaawansowany stopień wdrożenia założeń programu; 5 – oznacza, że w pełni i skutecznie wdrożono założenia programu, zaproponował **ogólną ocenę realizacji programu na poziomie 4.**

Uzasadniając przyjętą ocenę podkreślono, że problemy rodzin dotkniętych przemocą domową mogą być skutecznie rozwiązywane jedynie przy efektywnej współpracy różnych osób i instytucji. Zasadnym jest wzmacnianie działań skierowanych do sprawców przemocy oraz działania o charakterze motywacyjnym. Z uwagi na interdyscyplinarność problemu przemocy w rodzinie istotnym czynnikiem zwiększającym skuteczność rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej jest doskonalenie kadr, a przede wszystkim współdziałanie lokalnych instytucji.

Działania ocenione najwyżej:

- realizowanie procedury NK,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych,
- udzielanie informacji sprawcom przemocy domowej na temat programów korekcyjno-educacyjnych.

Działania ocenione najniżej:

- edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy w rodzinie,
- pogłębianie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Góra na lata 2022-2026. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy w rodzinie, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Góra na lata 2022-2026, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy w rodzinie skierowanych do wszystkich mieszkańców Gminy Góra oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: Wspieranie rodzin doświadczających przemocy lub zagrożonych przemocą.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2022-2026	OPS, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - rodzaj wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i psychologicznego rodzin doświadczających przemocy
Specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą.	2022-2026	OPS, PK, MGKRPA, ZI, PCPR, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2022-2026	OPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w postaci pracy socjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - zmniejszenie liczby rodzin, w których wielokrotnie interweniowano z powodu przemocy domowej
Poszerzenie dostępu do pomocy terapeutycznej i prawnej dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI, PK, PCPR, NGOs, Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, którym udzielono wsparcia - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie eskalacji przemocy w rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego

			- liczba i rodzaj porad	i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	OPS, PCPR, NGOs	- liczba osób, którym udzielono wsparcia	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie
Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	MGKRPA, ZI, PK, placówki oświatowe, PCPR, Policja, placówki ochrony zdrowia, NGOs, Kościół	- liczba rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba i rodzaj porad - liczba podjętych interwencji	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - zmiana zachowań sprawców przemocy
Izolowanie, pomoc psychologiczna i terapeutyczna, kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI, Policja	- liczba sprawców przemocy, z którymi przeprowadzono rozmowy, - liczba sprawców przemocy, którym udzielono pomocy psychologicznej i terapeutycznej - liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

Pomoc sprawcom przemocy w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	OPS, MGKRPA, ZI, Policja, SR, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
--	-------------------------------------	---	-------------------------------------	--

CEL OPERACYJNY 2.: Prowadzenie na terenie gminy działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych mających na celu eliminowanie zjawiska przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc ofiarom agresji i przemocy w rodzinie.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, Policja, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom doświadczającym przemocy
Zwiększanie motywacji do zmian w zakresie funkcjonowania psychologicznego, rodzinnego i społecznego mieszkańców gminy, a w szczególności członków rodzin, w których występuje przemoc i zagrożonych przemocą.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI, PK, palcówki oświatowe, świetlice, PPP, PCPR, NGOs, Kościół, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- wzrost świadomości i kompetencji społecznych mieszkańców - niwelowanie niekorzystnych zjawisk z życia społecznego i rodzinnego - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Prowadzenie pogadarek,	2022-2026	MGKRPA, ZI, OPS, palcówki	- liczba i rodzaj	- podniesienie

prelekcji na temat przemocy w rodzinie oraz realizacja programów profilaktycznych.		oświatowe, świetlice, PPP, Policja, NGOs	podjętych działań - liczba uczestników	umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodziny - zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	UMiG, RM, OPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy w rodzinie - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy rodzinie - umocnienie prawidłowego modelu rodziny
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2022-2026	UMiG, RM, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwalanie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa

				bezpieczeństwa mieszkańców
--	--	--	--	-------------------------------

CEL OPERACYJNY 3.: Doskonalenie kompetencji kadr samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą.	2022-2026	OPS, MGKRPA, ZI PCPR, DOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - zwiększenie skuteczności podejmowanych działań pomocowych - poszerzenie zakresu i form wsparcia adresowanego do rodzin doświadczających przemocy domowej i zagrożonych przemocą - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Kontynuowanie działalności Zespołu	2022-2026	UMiG, MGKRPA, OPS, placówki oświatowe,	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia

Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.		Policja, SR inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba rodzin	- udzielanego rodzinom poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli na temat przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym uczniów.	2022-2026	UMiG, placówki oświatowe, MGKRPA, ZI, PPP	- liczba i rodzaj szkoleń - liczba uczestników	- podwyższenie wiedzy nauczycieli w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim - wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa osób i rodzin doświadczających przemocy
Wspieranie organizacji pozarządowych	2022-2026	UMiG, MGKRPA, OPS, ZI placówki oświatowe,	- liczba i rodzaj podjętych działań	- podniesienie skuteczności ochrony

w podejmowanych działaniach o charakterze profilaktycznym oraz mającym na celu zapobieganie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.		Policja, NGOs, społeczność lokalna	- liczba podmiotów objętych wsparciem	<ul style="list-style-type: none"> - ofiar przemocy - zapobieganie eskalacji przemocy w danej rodzinie - zapewnienie komfortu socjalnego i psychologicznego osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
Monitorowanie i kontrolowanie problemów agresji i przemocy występujących w gminie.	2022-2026	UMiG, ZI, OPS, placówki oświatowe, Policja, Sąd Rejonowy, PCPR, PPP, placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj przestępstw popełnionych na terenie gminy - liczba i rodzaj wykroczeń na terenie gminy - liczba Niebieskich Kart - liczba osób objętych dozorem i nadzorem kuratorskim 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby osób i rodzin doświadczających przemocy - wzmacnianie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 4: Współpraca podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	UMiG, MGKRPA, OPS, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, NGOs, Kościół,	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

		społeczność lokalna	uzależnień i przemocy w rodzinie	- zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2022-2026	UMiG, RM, OPS, MGKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy w rodzinie	- poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmacniania kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2022-2026	UMiG, RM, MGKRPA, ZI, OPS, placówki oświatowe, NGOs, Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych
Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	2022-2026	UMiG, RM, MGKRPA, ZI, OPS, Policja, PR, SR	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa komfortu i warunków życia mieszkańców gminy

Legenda

UMiG – Urząd Miasta i Gminy

RM – Rada Miejska

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

MGKRPA – Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych

PK – Punkt Konsultacyjny

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy
w rodzinie

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

DOPS – Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Górze. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz, Rada Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej we Wrocławiu, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Górze – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Miejskiej na sesji każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Góra na lata 2022-2026 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów osłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągnąć cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	3
Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2020	4
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2020.....	8
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2018-2020	9
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	10
Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020	11
Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	11
Tabela 8. Liczba członków Miejsko-Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020.....	12
Tabela 9. Działalność MGKRPA w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie w latach 2018-2020.....	12
Tabela 10. Działalność MGKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	13
Tabela 11. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Góra w latach 2018-2020	15
Tabela 12. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy podjęte w gminie przez w latach 2018-2020	16
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u w latach 2018-2020	17
Tabela 14. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2018-2020	17
Tabela 15. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy	20
Tabela 16. Przepięstwa odnotowane w latach 2018-2020.....	21
Tabela 17. Dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy w latach 2018-2020	22
Tabela 18. Dozory prowadzone w gminie w latach 2018-2020.....	24
Tabela 19. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020.....	25
Tabela 20. Wsparcie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w latach 2018-2020	26
Tabela 21. Wsparcie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dzieci i młodzieży z gminy w roku szkolnym 2020/2021	27
Tabela 22. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	29
Tabela 23. Parafie rzymskokatolickie i inne w gminie w 2020 roku	30
Tabela 24. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	39
Tabela 25. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy.....	40
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	7
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	7
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?	33
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?	33
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?	34
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	34
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?	35
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?	35
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	35
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	36
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?.....	36
Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?	36
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	37
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	37
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegóż formy przemocy ze strony rówieśników?	42
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegóż formy przemocy w swojej rodzinie?	42
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy w rodzinie lub była/był świadkiem przemocy w rodzinie?	43